

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

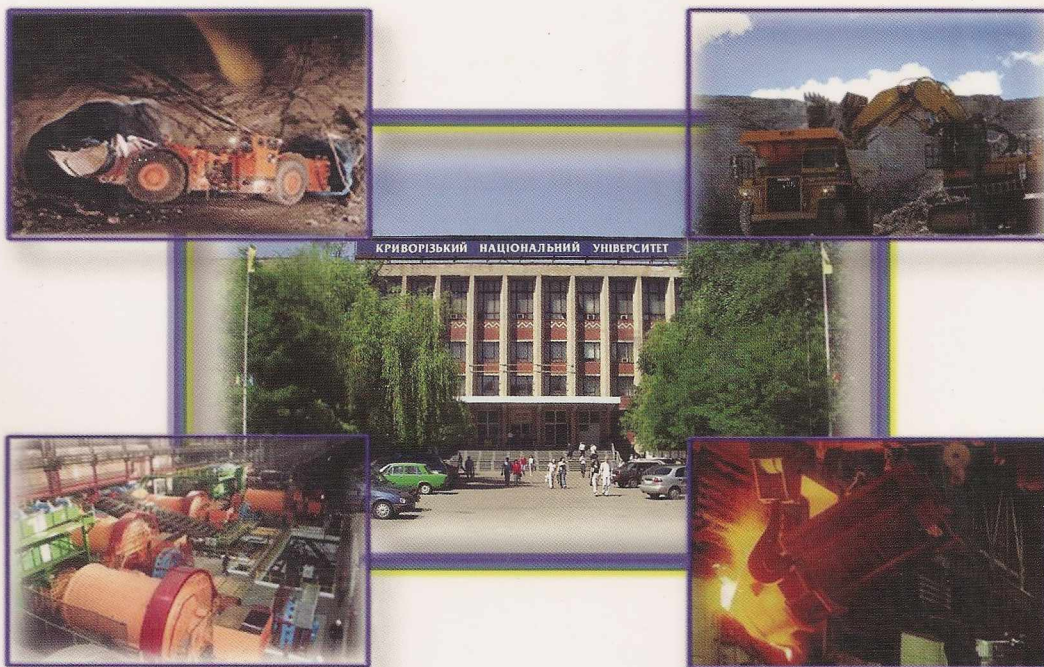
ДВНЗ «КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Міжнародна науково-технічна конференція

Матеріали конференції

**СТАЛИЙ РОЗВИТОК ПРОМИСЛОВОСТІ
ТА СУСПІЛЬСТВА**

Т о м 2

22-25 травня 2013 року

Кривий Ріг

УДК 371.134+371.381

О. О. ЦИСЬ

асистент каф. загальнотехнічних дисциплін

Ukraina_tsys@mail.ru

О. І. КУЧМА

канд. техн. наук, доц. каф. загальнотехнічних дисциплін

Криворізький педагогічний інститут

ДВНЗ "Криворізький національний університет"

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ МОБІЛЬНОСТІ ПРИ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ТЕХНОЛОГІЙ.

Дана стаття розкриває суть проблеми формування професійної мобільності при підготовці майбутніх учителів технологій. Висвітлено соціальне значення проблеми формування професійної мобільності майбутнього вчителя, її зв'язок з правовими нормами освіти в Україні. Розкрито недоліки і суперечності, що мають місце в галузі педагогічної освіти в Україні стосовно формування професійної мобільності учителів технологій у вищих навчальних закладах.

Ключові слова: технологічна освіта, учитель технологій, професійна мобільність.

Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій, умови життя, що швидко змінюються, в інформаційному суспільстві, наукові знання, що постійно оновлюються, вимагають від учителя вмінь мобільного реагування в своїй професійній діяльності на потреби суспільства, що постійно змінюються, зокрема це стосується і вчителя технології. Отже запровадження у виробництво нової техніки й технологій, становлення й розвиток ринкових відносин та нових форм господарювання, зростання обсягу знань про перетворення матеріалів, енергії й інформації в інтересах людини, з одного боку, та нові педагогічні технології, безперервні інноваційні процеси, перехід до компетентностного підходу в освіті, необхідність формування мобільного громадянина, з іншого, - все це вимагає від вчителів технології власної професійної мобільності та готовності працювати в умовах постійних змін.

Тож, нинішньому динамічному суспільству потрібен такий майбутній вчитель технології, який би був відкритий до всього нового, який здатний швидко адаптуватися в складних умовах професійної і соціальної дійсності, самостійно і відповідально приймати рішення, орієнтований на успіх і постійне самоудосконалення. Мобільність, як один з невід'ємних показників професійної і соціальної зрілості суб'єкта, є тією особливою межею, яка характеризує внутрішню готовність людини до якісних змін.

Соціальне значення професійної мобільності майбутнього вчителя знайшло відображення у нормативно-правових документах останніх десятиліть, які визначають вектори розвитку національної системи освіти. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття») (1993) окреслює шляхи реформування змісту фахової підготовки вчительських кадрів, одним з яких визначено поєднання споріднених професій та спеціальностей для забезпечення мобільності фахівців на ринку праці. Національна доктрина розвитку освіти (2002) декларує необхідність забезпечення високої якості вищої освіти та професійної мобільності випускників вищих навчальних закладів на ринку праці шляхом інтеграції ВНЗ різних рівнів акредитації, наукових установ та підприємств, запровадження гнучких освітніх програм та інформаційних технологій у навчання. Приєднання України до Болонського процесу актуалізувало необхідність подальшої оптимізації навчального процесу у вищих педагогічних навчальних закладах, насамперед у плані посилення мобільності їх випускників.

Професійна мобільність традиційно досліджувалася в соціології, зокрема у класичних працях західних і радянських соціологів (Р. Бендікс, Т. Заславська, С. Ліпсет, Р. Ривкіна, Е. Саар, П. Сорокін, М. Тітма, Г. Чередниченко, В. Шубкін та ін.).

Професійна мобільність та конкурентоздатність фахівця на ринку праці розкрита в дослідженнях вітчизняних учених (Л. Данилова, Є. Іванченко, Н. Ничкало, О. Симончук, О. Щербак та ін.).

Безпосередньо проблемі мобільності вчителів присвятили свої наукові праці такі вчені: Л. Амірова, О. Амосова, Н. Ащеулова, З. Багішаєв, Л. Горюнова, С. Желтова, Ю. Калиновський, С. Кугель, Л. Лесохіна, Л. Мітіна, І. Нікуліна та ін.

Дослідники професійної мобільності людини, аналізуючи суть цього феномену, відзначають його інтеграційний характер, об'єднуючий знання, уміння, досвід, ціннісно-смыслову спрямованість, особисті якості в єдине ціле, що і забезпечує високий рівень професійних досягнень. Сьогоднішня реальність показує, що без наявності добре розвинутої професійної мобільності педагог не має перспективи професійного зростання.

Поняття «професійна мобільність» досить ємне і неоднозначне. У психологічному словнику воно визначається як здатність і готовність особи досить швидко і успішно опанувати нову техніку і технологію, набувати необхідних знань і умінь, що забезпечують ефективність нової професійної діяльності. Стосовно педагогічної освіти це означає, що підготовка вчителів спочатку, ще на рівні освітніх цілей має бути орієнтована на формування у них професійної готовності — при необхідності об'єктивного або суб'єктивного характеру — до зміни свого професійного статусу, вільного «географічного» переміщення в професійній сфері, освоєнню нових професійних «територій» тощо.

Однак аналіз педагогічної літератури і дисертаційних робіт свідчить, що проблема формування професійної мобільності саме учителів технологій, як невід'ємної складової їх професійної підготовки, не стала предметом системного вивчення й спеціального аналізу. Тим часом глибоке вивчення й аналіз формування професійної мобільності учителів технологій у вищих навчальних закладах допоможе подолати недоліки і суперечності, що мають місце в галузі педагогічної освіти в Україні, зокрема між:

– об'єктивною необхідністю активізації процесу формування професійної мобільності майбутніх учителів технологій під час навчання в вищих навчальних закладах з урахуванням сучасних вимог до загальної середньої освіти і технологічної підготовки та відсутністю його системного вивчення та узагальнення;

– необхідністю аналізу професійної мобільності майбутніх учителів технологій у контексті їх технологічної підготовки, як важливої умови здійснення ними політехнічного розвитку учнівської молоді, знайомства її з основами техніки, з урахуванням економічних, екологічних і підприємницьких знань, соціальних наслідків використання технологій і відсутністю цілісного дослідження цього явища в Україні;

– вимогами сучасного суспільства, життя якого нерозривно пов'язане з виробництвом нової техніки й технологій, до професійної та соціальної мобільності вчителя технологій та реальним станом вищої педагогічної освіти в Україні;

– зростаючими вимогами до професійної мобільності вчителя технологій та невідповідністю механізмів забезпечення їх реалізації.

Розв'язання зазначених суперечностей зумовлює необхідність вивчення і глибокого наукового аналізу проблеми професійної мобільності учителів технологій, яка в сучасних соціально-економічних умовах розвитку України набула актуальності.

Таким чином на наступних етапах нашого дослідження необхідно:

1. Дослідити наукові основи формування професійної мобільності майбутнього фахівця.
2. Проаналізувати сучасний стан формування професійної мобільності учителів у вищих навчальних закладах.
3. Обґрунтувати психолого-педагогічні основи формування професійної мобільності майбутніх учителів у вищих навчальних закладах.
4. Розкрити педагогічні умови формування професійної мобільності майбутніх учителів технологій у вищих навчальних закладах та експериментально перевірити їх ефективність.

Література

1. Сорокин П. А. Человек. Цивилизация. Общество.- М.,1992.-544 с.
2. Коваліско Н. В. Трудова мобільність в умовах регіонального ринку праці: Дис. канд. соціол. наук: 22.00.07.- Львів, 1999.-184 с.
3. Кугель С. А. Профессиональная мобильность в науке.- М.,1983.-256 с.
4. Іванченко Є. А. Професійна мобільність майбутніх фахівців: Навчально-методичний посібник.- Одеса, 2004.-120 с.